بسم الله الرحمن الرحيم



# બહારે રમઝાન.

(ગુજરાતી હર્ફ ઓર ઉર્દુ ઝબાનમેં.)

લીખનેવાલે.

નિઝામુદ્દીન અમીરૂદ્દીન કુરેશી.

છપવાને વાલે

રઝીઉલ હક અબ્બાસી.

પાંચપટી—અહમદાબાદ.



દુસરી મરતબા. કોપી ૧૦૦૦.

રમઝાન હિજરી ૧૩૩૨. જુલાઇ સને ૧૯૧૪

કીમત દો આને.

યેહ રીસાલા નિઝામીયા પ્રિન્ટીગ વર્કસ, પાચપટી અહમદાબાદમેં

નિઝામુદ્દીન અમીરૂદ્દીન કુરેશીને તબાઅ કીયા

# દિબાચા.

હમ્દો નાઅત હર કિતાબકા સરતાજ હે. યે વો મેદાન હે કે જીસ્મે લાખો લિખને વાલોને ઘોડે દોડાય મગર કિસીકા ઘોડા ઉસ હદ તક ન પહોચા જહા ઉસને સવારી લે જાનેકા ઇરાદા કિયા થા, ખુદ સવાર મુતહઈયર હોકર ચુપ હો રહા.

મુદતસે ઇરાદા થા કે અેહમદાબાદ મે. ઇસ્લામી કુતુબખાના કાયમ હો તો મુસલમાન ભાઇયોકો કુચ્છ ફાયદા પહોચતાં રહે. અઝીઝી **ગુલામ નિઝામુદ્દીન કુરેશી** જો રાકિમ કે હમશીરો ઝાદે હે ઉનકી હિમ્મતસે કામ જારી હો ગયા ઇતને મે હમારે મુરશદ કામિલ **હઝરત સય્યદી વ મવલાઇ ખ્વાજા હસન નિઝામી** સાહેબ અહમદાબાદ તશરીફ લાય ઉસ વકત આપને ઇસ કુતુબખાને કી તરકકી કે લિયે દોઆ ફરમા કર સર પરસ્તી કા ઝિમ્મા લિયા બસ ઉસ વકતમે હમારે કુતુબખાનેમે રોઝ બરોઝ રોનક હોતી ચલી

ગુઝસ્તા સાલ રમઝાન શરીફકી આમદકે મોકે પર ગુલામ નિઝામુદ્દીન કુરેશીને કઇ કુતુબે દિનયાતસે ફઝાયેલે રમઝાનુલ મુબારક મુનતખબ કરકે યેહ રિસાલા તઇયાર કિયા જો ગુઝસ્તા સાલહી સબ ખતમ હો ગયા- ઇસ લિયે ઇસ સાલ દોબારા છપવાયા ગયા, પેશતરસે જીન હઝરાતને યે રિસાલે ખરીદનેકા ખત લિખ્ખા ઉનકે મુબારક નામ અેહસાન કે સાથ ઝેલમે દરજ કીયે જાતે હે.

**કો. ૧૦૦ ઑનરેબલ સર ફાજલભાઈ કરીમભાઇ સાહેબ,**
**મુબઈ.**

**કો. ૧૦૦ જનાબ સૈયદ બુરહાનુદ્દીન સાહેબ** પ્રીન્સીપલ
વિકટોરીયા જ્યુબીલી મદ્રેસા **પોરબંદર**

**કો. ૧૦૦ જનાબ સુલેમાન ઇસબજી સાહેબ**
**વ્યારા** ( ટાપટી રેલવે )

૭૮૬

# એહસાન.

ઇલાકે રેવાકાંઠે કી એક મશહુર રીયાસત **અગર** કે ઠાકોર સાહેબ **જનાબ ગંભીરખાન સરદારખાન સાહેબ** એક રોશન ખ્યાલ ઓર ઇલ્મ દોસ્ત રઇસ હે, હમારી ડેપો કે કયામ કે વકતસે ઓર ઉસ્સે ભી પેશતર મે આપ હમારે **મુરબ્બી** ઓર **સરપરસ્ત** હે, હર વકત આપ હમારી કીતાબો કી એક બડી તેઅદાદ ખરીદ ફરમાકર હમકો મમનુનો મશકુર ફરમાતે હે, ઇસ વકત ભી ઇસ **બહારે રમઝાન** કીતાબ કી **દોસો** કાપીયોકા ઓડર ઇનાયત ફરમાકર આપને હમારી બોહોત બડી કદરદાની કી હે જીસકા ઇસ જગા **એહસાન** માનના હમ હમારા બોહોત બડા ફરઝ સમજતે હે

ફિદવી,

નિઝામુદ્દીન કુરેશી

بسم الله الرحمن الرحيم

# બહારે રમઝાન.

---

કયા નેઅમતો ઇનઆમ હે રેહમતકા મહીના,
કયા રોનકે ઇસલામ હે શોકતકા મહીના;
ઇસલામો મુસલમાનકી ઇઝઝતકા મહીના,
અલ્લાહને ભેજા હે યે રહેમતકા મહીના.

મુબારક રમઝાન મહીને કે લીયે પાકપરવરદિગારને અપને કલામે રબ્બાનીમે ફરમાયા હે

**ફમન શહેદા મિનકુમ શશહરા ફલ યસુમહો**

( તરજુમા ) ( મુસલમાનો ) તુમમે જો કોઇ રમઝાન શરીફકા મહીના પાયે તો ઉસકા ફર્ઝ હે કે વો રોઝે રખખે

**ફખરે રોમુલ જનાબ રસુલે મકબુલ સલ૦** ફરમાતે હે કે જીસને અવ્વલસે આખિર તક રમઝાન શરીફ કે રોઝે રખે વો અપને તમામ પિછલે ગુનાહો સે અયસા પાક સાફ હો ગયા જયસે બચ્ચા અપની માકે પેટ સે માઅસુમ બે ગુનાહ પેદા હોતા હે

**હઝરત જાઅફર રદી૦** ફરમાતે હે કે ગુઝસ્તા રમઝાનકી પાચવી તારીખકો જો દિન પડતા હે વોહી દિન આઇન્દા રમઝાનકી પહેલી તારીખકો પડેગા લોગોને પચાસ સાલ તક ઇસ્કા તજરૂબા કિયા ઓર બિલકુલ સહી પાયા.

**જનાબ રસુલે મકબુલ સલ૦** હમેશા યાદ રખકર યે ફરમાયા કરતેથે

**અલ્લાહુમ્મા અહિલ્લહુ અલયના બિલ ઇમાને વસ્સ-**

**લામતે વલ ઇસલામ રબ્બીઓ વ રબ્બુકલ્લાહ"**
યાઅને "ખુદાવંદ! તુહી બેશક મેરા ઓર ચાંદકા રબ હે ઇલાહા! ઇસકો હમારે લિયે ઇમાનો ઇસલામો સલામતીકા બાઅસ બના"

નેઝ ચાંદ દેખકર તીન મરતબા યેભી ફરમાયા કરતે થે
**હિલાલે ખયરિંવ વ રોશુદ્દિન હિલાલે ખયરિંવ વ રોશુદ્દિન**
યાઅને (બારે ખુદાયા) કર ઇસ ચાંદકો હમારે હકમે ખેરીયત વ રાહે રાસ્ત દિખાને વાલા

**હઝરત રસુલે અકરમ સલ૦** ઇરશાદ ફરમાતે હયે કે રમઝાનકી પહેલી રાત આસ્માન ઓર જન્નત કે દરવાઝે ખુલ જાતે હયે જો આખીર મહીને તક બરાબર ખુલે રહતે હયે ઓર કિસી વક્ત બંદ નહી હોતે

જબ કોઇ મુસલમાન રમઝાનકા પહેલા રોઝા શુરૂ કરતા હયે તો ખુદાતઆલા માહે સિયામકે આખિર દિન તક કે મઆસી વ ગુનાહ બખ્શ દેતા હૈ ઓર ઉસ્કે હર રોઝે કે બદલે જન્નતુલ ફિરદોસ મે એક મહેલ બનાયા જાતા હય, જીસ્કી વુસઅત વ બુલંદી બે હદો બે હિસાબ હોતી હય

ઇસ મહીને મે જો કોઇ અપને મુસલમાન ભાઇકી હાજત નિકાલતા હય ખુદાતઆલા ઉસ્કી એક કરોડ હાજતે બર લાનેકા વાઅદા ફરમાતા હય.

**હઝરત સલમાન ફારસી રદી૦** કહેતે હય કે હમે આખિર શાઅબાનકો આં સરવરે કાયનાતને ખુતબા સુનાયા જીસમે યે ઇરશાદ કિયા કે લોગો! એક નિહાયત અઝીમુશ્શાનો મુબારક મહીના તુમ પર અપના સાયા ડાલનેવાલા હય. ઇસ મુબારક મહીનેમે દિનકે રોઝે તુમપર ફર્ઝ હય ઓર રાતકે કયામ સુન્નત તો જો શખ્સ ઇન દિનોમે એક ફર્ઝ અદા કરેગા ઉસે એક બરદા યા એક ગુલામ આઝાદ કરનેકા સવાબ હાસિલ હોગા ઓર પુરે સત્તર (૭૦) ફરાયઝ અદા કરનેવાલેકા અજર અતા હોગા. નેઝ યે અયસા બરકતકા મહીના હય કે ઇમાનદાર કે રિઝકમે ચારો તરફ મે વુસઅતો ફરાખી હોતી હય યે મહીના સબ્રકા હય ઓર

સબકા સવાબ વ સિલા જન્નત હય. નેઝ યે મહીના ગમખ્વારીકા હય ઓર ગમખ્વારીકા બદલા રઝાએ ઇલાહી હય.

ઇરશાદ હય કે જીસ મુસલમાનને કિસી દુસરે મુસલમાનકા રોઝા અફતાર કરાયા ગોયા ઉસને એક ગુલામ આઝાદ કરનેકા સવાબ પાયા યે સુનકર સહાબા મુલતમિસે ખિદમત હુએ કે યા રસુલિલ્લાહ હમ મે સે હર એક શખ્સ ઇસ કદર વુસઅત નહીં રખતા ઓર અપને પાસ વો શે નહી પાતા કે જીસસે કિસીકા રોઝા અફતાર કરાયે, આપને ફરમાયા કે ઇસ અજરો સવાબસે વોભી મેહરૂમ નહી રહેતા જો સિર્ફ એક ખજુર યા એક ચિલ્લુ દુધ યા એક ઘુંટ પાનીસે કિસીકા રોઝા અફતાર કરાદે. સુબહાન અલ્લાહ !

**ઇબ્ને જોઝી રહેમતુલ્લા અલયહ** અપની બુસ્તાનમે ફરમાતે હય કે બરસકે બારા મહીનોકી મિસાલ અયસી હય જયસે **હઝરત યાકુબ અલ યહિસ્સલામકે** બારા ફરઝંદ, પસ જીસ તરાહ **હઝરત યુસુફ અલ૦** આપકો અપને તમામ ફરઝંદોમે સબસે ઝીયાદા પ્યારે ઓર અઝીઝ યે ઇસી તરાહ રમઝાનકા મહીના ખુદાતઆલા કે નજદીક તમામ મહીનો સે ઝિયાદા પ્યારા ઓર મેહબુબ હય. ઓર જીસ તરાહ **હઝરતે યુસુફ અલ૦** કી દોઆસે પરવરદિગારને ઉનકે તમામ ભાઇયો કે તકસીરાતો મઆસીકો બખ્શ દિયા ઇસી તરાહ પરવરદિગાર ગયારા મહીને કે ગુનાહે કબીરા વ સગીરા માહે સિયામકી બરકતસે મઆફ ફરમા દેતા ઓર બખ્શ દેતા હય.

**જનાબ રસુલે મકબુલ સલ૦** ફરમાતે હય કે જો શખ્શ દીલી અકીદત મદી વ ખુલુસકે સાથ માહે સિયામકે રોઝે રખ્ખેગા ઉસકે તમામ પિછલે ગુનાહ મઆફ હો જાયગે ઓર વો મઆસીસે અયસા પાક હો જાયગા કે ગોયા ઉસકી માને આજ ઉસે જના હય ઓર વો માઅસુમે મેહેઝ હય

રોઝદારકી નીંદ ઇબાદત લિખ્ખી જાતી હય ઓર ઉસકે સાંસમેં સુબહાનલ્લાહ કહેનેકા સવાબ, ઉસકી દોઆ દરે ઇજાબતકો પહોંચતી ઓર કુબુલ હોતી હય ઓર ઉસકે ગુનાહ નામએ આઅમાલમેં સે ખુદ બખુદ સાફ હો જાતે હય ઓર બ લિહાઝ સવાબ હર નેક અમલ દસ ગુના બલકે ઇસમે ભી ઝયાદા સત્તર હઝાર તક લિખા જાતા હય.

**હઝરત રસુલે કરીમ સલ૦**ને ઇરશાદ ફરમાયા કે લોગો મેરી ઉમ્મતકો વો પાંચ ચીઝે ઇનાયત હુઇ હય જો ઉનસે પહેલે કિસી ઉમ્મતકો નહી મીલીં. અવ્વલ યે કે રમઝાનકી પહેલી રાતકો મેરા પરવરદિગાર મેરી ઉમ્મતકો નઝરે રેહમતસે દેખતા હય ઓર જીસ કોમ યા જીસ ઉમ્મત પર ઉસ્કી નઝરે રેહમત પડ જાતી હે ફિર ઉસપર અઝાબ નહી હોતા. દુસરે ઇસ મહીનેમે ચોદા તબકકે ફિરસ્તોંકો હુકમ દેતા હે કે વો મેરી ઉમ્મતકે રોઝદારોકે લિયે હરવકત દોઆએ મગફેરત કરતે રહેં "યે બાતભી કિસી ઉમ્મતકો નસીબ નહી હુઇ" તીસરે રોઝદાર કે મુહ કી બુ મિસ્કો અમ્બરકી ખુશબુસે ઝિયાદા પસંદદીદા વ મરગુબ ફરમાતા હે ચોથે અપના દીદાર ઉસ્કે લિયે હલાલો મબાહ કર દેતા હે પાચવે તમામ પિછલે ગુનાહે કબીરા વ સગીરાકો હમેશકે લિયે મઆફ ફરમા દેતા ઓર બખ્શ દેતા હય

# એહકામે માહે સિયામ.

રમઝાનકે રોઝેકી નીયત કરની હર શબકો વાજીબ હય જીસ્કા વકત દુસરે ઇમામો કે નઝદીક ગુરૂબે આફતાબસે લેકર સુબ્હે સાદીક તક હય લેકિન **હઝરત ઇમામ આઝમ રહે૦** કે નઝદીક ગુરૂબે આફતાબસે લેકર ઝવાલ કે વકત તક જાયઝ હય, ઓર બાઅઝો કે નઝદીક તીસો રોઝોંકી નીયત કી જાય.

બુખારી શરીફમે મરકુઅન ઇરશાદ હય કે રોઝેદારને ઝુટ બોલા ઓર ગન્દે અમલ ન છોડે ઉસસે કહદો કે અલ્લાહતઆલાકો તેરે ભુખે પ્યાસે રહેનેકી કુચ્છ હાજત નહીં.

**હુઝુરે અકરમ સલ૦** ફરમાતે હયં કે મુસલમાનો ! રોઝા રખને કે લિયે સેહરી ઝુરૂર ખાયા કરો કે ઇસ ખાનેમે પરવર દિગારને તુમારે લિયે બરકત રખ્ખી હય. નેઝ દીગર એહલે કિતાબમે ઓર હમમેં યેહી ફરકો ઇમ્તિયાઝ હય કે વો સેહરી નહીં ખાતે ઓર હમ ખાતે હયં.

સહરીકા ખાના નિસ્ફ રાતમે મુતલક સવાબ **નહીં રખતા** બલકે ફરીએ સુબ્હ સાદિક કે સવાબે અઝીમ રખતા હય ઓર યેહી મઝહબ ફુકુહા વ મોહદદેસીન કા હય.

રોઝેમે સુરમા લગાના, યા તેલ ડાલના ઓર મિસવાક કરની કીસી વક્ત ઓર કીસી હાલમે ના જાયઝ નહીં. તેલ ઓર સુરમેકી નિસબત કિસીકો એઅતેરાઝ નહીં અલબત્તા મિસવાક કે મોઆમલીક ઇખતેલાફે રિવાયત હય **હઝરત ઇમામ શાફઇ રહે૦** કે મઝહબમે દિન ઢલેમે ગુરૂબ આફતાબ તક મિસવાક કરની મકરૂહ હે લેકિન **હઝરત ઇમામ અબુ હનીફા રહે૦** કે નઝદીક તમામ દિન મિસવાક કરના મુતલક કરાહીયત નહી રખતા ઝીસ્કી આપ યે દલીલ લાતે હય કે લોગો ! **જનાબ રસુલ મકબુલ સલ૦** ફરમાતે હય કે અગર મે અપની ઉમ્મતકે લિયે મહેનત ન જાનતા તો યે હુકમ કરતા કે વો હર નમાઝ કે વક્ત મિસવાક કીયા કરે ઇસસે માલુમ હોતા હય કે રમઝાનમે ભી મિસવાક કરની ઝોહોર ઓર અસરકી નમાઝ કે લિયે મસનુન હય.

રોઝેકી હાલતમે એહતેમામ હો જાય યા ભુલકર કુચ્છ ખા લે યા પીલે યા હલ્કમે ગુબાર યા મખ્ખી ઘુસ જાય ઓર ઉસ્કો અપના [illegible] યાદ હો યા દાતોમે લગી હુઇ ચીઝકો નિગલ જાય યા ઉલ્ટી હોજાય યા હોતે હોતે વાપિસ હલ્કમે ખુદ ચલી જાય તો રોઝા [illegible] [illegible] તમામ બાતોમે અગર એક બાતભી જાન બુઝકર કરેગા તો [illegible] રોઝા ટુટ જાયગા.

હદીસેશરીફમે આયા હે કે જો શખ્સ રમઝાનકે મહિનેમે ઝિકરે ખુદા ઓર રસુલકી મજાલીસમે હાઝિર હોતા હે ખુદાતઆલા ઉસ્કે નામએ આઅમાલમેં એક એક કામકે બદલે બરસ બરસ દિનકી ઇબાદતકા સવાબ લિખતા હે ઓર વો શખસ બરોઝે કિયામત અર્શકે સાયેમે મેરે સાથ હોગા. નેઝ જો શખ્સ રમઝાનુલ મુબારકમે હમેશા જમાઅત કે સાથ નમાઝ પઢે તો પરવરદિગાર ઉસ્કે લિયે હરહર રકાઅતકે બદલે નુરકા એક એક શેહેર જન્નતમે તઇયાર કરતા હે ઓર જો કોઇ અપને માબાપકે સાથ યા કીસી મુસલમાન કે સાથ નેકી કરતા હય યા ઉનકો કિસી કિસમકી ઇમદાદ દેતા હે તો ખુદાતઆલા ઉસપર નઝરે રેહમત ફરમાતા હે ઓર ઉસે બખશ દેતા હે.

ઝકાત પુરે સાલ ભરકે બાદ મુસલમાનોપર ફર્ઝ હોતી હય લેકીન ખુસુસીયતકે સાથ માહે સિયામમે ગુરબા પર તક્સીમ કરની ઇસલિયે ઉમ્દા ઓર મુસતહબ હે કે ઇસ મહીનેમે કીસી મુસલમાન કી ઇમદાદ કરનેસે ખુદા ઉસપર નઝરે રેહમત ફરમાતા હે ઓર એક એક નિરહમકે બદલે સાતસે લગાકર સતરહઝાર તકકા સવાબ અપને ઉસ નેક બન્દે કો અતા કરતા હે સુબહાન અલ્લાહ કયા ઉસ માલેક કી શાન હે

રોઝા ખોલનેસે પહેલે મુસલમાન કો અફતાર કે લિયે મુસતઅદ હોના ચાહીયે તા કે ઉસમે તલબો ઝુરરત, ઇજઝો ઇનકિસારી વ ઇતાઅતે હુકમે રબ્બી પાઇ જાય અગમા ન કરનેસે નેઅમતે ખુદાવન્દીસે ઇસતિગના વ ગુરૂર પાયા જાતા હે હદીસે શરીફમે આતા હે કે રોઝા યે કલમાત કેહકર ખોલના ચાહીયે

## અલ્લાહુમ્મા લકા સુમતો વ બિકા આમનતો વ અલયકા તવકકલતો વ અલા રિઝકેકા અફતરતો.

યાઅને ઇલાહલ આલેમીન! તેરે લિયે મેને રોઝા રખા, ઓર તુઝપરહી મે ઇમાન લાયા, ઓર તુઝપરહી મેરા તવકકલ ઓર ભરોસા હે ઓર તેરેહી દીયે હુવે રિઝકસે મેને અપના રોઝા અફતાર કિયા.

હતતુલ ઇમકાન રોઝા સુન્નતકે મવાફિક આફતાબ ગુરૂબ હોતે હી ખોલના ચાહીયે ઓર ઉન ચીઝોસે ખોલના ચાહીયે જો મસનુન હે. મસલન પાની યા દુધ યા ખજુર વરના ઇતના ઝુરૂર ખ્યાલ રખના ચાહીયે કે જહા તક મુમકિન હો ઉસ ચીઝસે રોઝા અફતાર હો જો આગમે ન પક ચુકી હો હુઝુર સલ૦ ફરમાતે હે કે રોઝા ખોલકર યે કલમાત ઝુરૂર કહેને ચાહીયે.

## ઝહબઝ ઝમાઓ વ બતલ્લતિલ ઉરૂકો વ સબતલ અજરા ઇન્શા અલ્લાહો તઆલા.

યાઅને જાતી રહી પ્યાસ ઓર તર હો ગઇ રગે ઓર સાબિત હો ગયા અજર ઓર સવાબ ઇન્શાઅલ્લાહો તઆલા

# લયલતુલ કદ્ર

દેને પે વો જબ આતા હે દે દેતા હે સબ કુચ્છ
શબનગ કી તરાહ વો કભી રહેમત નહી કરતા

રમઝાનુલ મુબારક કી એક એક આન એક એક લેહઝા એક એક સાઅત કયા કુચ્છ રહેમતો બરકતવાલી ન થી જીસ પર રેહમતે એઝદે મન્નાનને ઓર અપના ઇનનેકાઇ નુઝુલ ફરમાકર મગફેરતો બખશીશ કે ખઝાને ઓર ઇનાયતો રહેમત કે દહાને ખોલ દીયે જીસ માહે સિયામમે

## અવ્વલહુ રહેમતુન વ અવસતહુ મગફેરતુન વ આખે-રહુ ઇતકુન મિનનનાર

યાઅને અવ્વલ કે દસ રોઝ સરાસર રહેમત કે ઓર બીચકે દસ રોઝ સરાસર મગફેરત કે ઓર આખિરકે દસ રોઝ દોઝખ સે આઝાદ હોને કે.

લયલતુલ કદ્રકી ફઝીલત બયાન કરનેમે ઝબાન ઓર કલમે ઇનસાની કાસિર હે ઇસ લિયે કે જબ ખુદાવંદ તઆલા જલ્લશાનહુ અપને કલામે પાક કે તીસવે પારે સુરે ઇન્ના અનઝલનાકી દુસરી આયતમેં ફરમાતા હે.

## લયલતુલ કદરે ખયરૂન મિન અલ્ફે શહર

યાઅને લયલતુલ કદ્ર એક હઝાર મહીનોં સે બેહતર હે. હિસાબ કરનેસે હઝાર મહીને કે ૮૩ બરસ ઓર ચાર મહીને હોતે હેં જીનકે તીસ હજાર દિન ઓર તીસ હઝાર રાતે હુઇ, **હઝરત ઇબ્ને અબદુસ્સલામ રહે૦** ઇસકે માઅને ફરમાતે હે કે ઇસ રાતમે એક નેકી કરની ઉન પુરી તીસ હઝાર નેકીયોસે અફઝલ ઓર બેહતર હે જો ઇસ રાત કે અલાવા દુસરી કી જાય.

એક રોઝ **જનાબ રસુલે મકબુલ સલ૦**ને બની ઇસરાઇલ કે ઉન ચાર શખ્સોકા ઝીકર ફરમાયા જો કામિલ અસ્સી (૮૦) બરસ તક

ઇબાદત વ યાદે ઇલાહીમે મસરૂફ રહે ઓર કભી ભુલેસે ભી કિસી ગુનાહકી તરફ અપના ખ્યાલ તક નહીં લે ગયે, સહાબા રિદ્વાનલ્લાહો અલયહિમ અજમઈન ઇનકા હાલ સુનકર સખ્ત મુતઅજ્જબ નહી બલકે અપની કમીએ ઇબાદત વ યાદે ઇલાહીમે માયુસ હુવે ઓર કહા કે યા રસુલિલ્લાહ! ભલા હમકો યે મરતબા કહાં મિલ સકતા હે? યે બાતે હો હી રહીથી કે ઇતનેમે **હઝરત જીબ્રાઈલ અલ૦** સુરએ **ઇન્ના અનઝલના** લેકર આસ્માનસે ઉતરે જીસે સુનકર તમામ સહાબા નિહાયત મસરૂરો શાદા હુવે

**સરવરે આલમ સલ૦**ને ફરમાયા જો કોઇ શબે કદ્રમે ઝિન્દા યાઅને જાગતા રહેગા ઓર અલ્લાહકી ઇબાદતો ઝીક્રમે મસરૂફ હોગા તો કિયામતકે દિન ઉસકા દિલ ઝિન્દા રહેગા, યાઅને એહવાલે કિયામતસે વો મુતલક હોલ ન ખાયગા ઓર ઝરા ગમગીન ન હોગા નેઝ વો બખ્શા બખ્શાયા જન્નતુલ ફિરદોસમે દાખલ હોગા.

શબે કદ્ર કોનસી તારીખકો હે ઇસમે ઇખતિલાફ હે લેકિન અકસર રાવી ફિર્કે કાયલ હે કે વો રમઝાનુલ મુબારકકી સતાઇસવી શબકો વાકેઅ હોતી હે.

## એતેકાફ.

રોઝેકી હાલતમે એતેકાફ કી નીયતસે મસજીદમેં ઠેરના એતેકાફ ઓર ફેઅલે સુન્નત હે જીસકી મુદત કમસે કમ એક સાઅત ઓર ઝિયાદાસે ઝિયાદા દસ રોઝ યા જબ ઇદકા ચાંદ નઝર આ જાય મરદો કો મસજીદ ઓર ઓરતો કો ઘરમે મસનુન હે એતેકાફવાલા બગેર હાજતે શરઇ યા હાજતે તબીયત એતેકાફકી જગાસે બાહર ન હો. હાજતે શરઈ મસલન નમાઝે જુમા, નમાઝે જનાઝા, બીમાર પુરસીસે તાબીર કી જાયગી, ઓર હાજતે તબઅન મસલન પેશાબ પાખાના, પસ અગર ઇન દો બાતોંકે સિવા એક સાઅત ભી બાહાર નીકલેગા તો એતેકાફ ટુટ જાયગા.

નેઝ જાયઝ હે એતેકાફ વાલે કો ખાના પીના, સોના, લેટના, ખરીદ ફરોખ્ત કરના અલબત્તા મસજીદમે અગર એતેકાફ કિયા હે તો ઉસ હાનમે મકરૂહ હે બલકે સિર્ફ ઝબાની લેન દેન કર સકતા હે એતેકાફ વાલે કો બિલકુલ ખામોશ રહેના મકરૂહ હે, મગર સિર્ફ નેક બાત કરની જાયઝ હે એતેકાફમે સોહબત કરની સખત હરામ હે ઉસસે એતેકાફ બાતિલ હો જાતા હે, જીતને રોઝકી નીયત હો ઇતની રાતે ઇસપર વાજીબ હોતી હે દો રોઝકી અગર નીયત કરે તો દો રાતે લાઝિમ હોંગી

**હઝરત રસુલે કરીમ સ૦કી** અહાદીસસે યે બાત ભી ઝાહેર હોતી હે કે ઇસ મુબારક મહીનેમે રોઝદાર મુસલમાન જબ ઓર જીસ વકત કી નમાઝ અદા કરલે જીતને લેહઝે ઓર જીતને સાઅત ઓર જીતની દેર તક મસ્જીદમે રહેગા ઇતની દેર તક એતેકાફ કરનેવાલોંમે લિખા જાયગા ઓર ઉન્હીકે જીતના સવાબ આખેરત પાયગા યા ઓરત જબ અપને મુસલ્લેપર નમાઝ કે લિયે હાઝર હો તો એતેકાફકી નીયત કર લે વોહી સવાબ મિલેગા જો મસ્જીદમેં એતેકાફ કરનેવાલોંકો મિલ રહા હે.

# અલ-વિદાઅ.

અબ હમ ઇસ જગાપર અહમદાબાદ કે અપને વકત કે ઓહોત બડે શાયર **જનાબ મોલવી ગયાસુદ્દીન બિન મોલવી ફયઝુદ્દીન સાહેબ ગવસી**કી ચદ અલવિદાયે લિખકર ઇસ રિસાલેકો ખતમ કરતે હેં સાહેબે મોસુફ અપને વકતકે બડે પાયેકે શાયર થે ઓર આપકા કલામ હીંદી વ ઉરદુમે બેશુમાર હે મગર અફસોસ કે ઝમાનેકે બેકદર હાથોંકે બાઅસ વો હમતક નહીં પહોચ સકતા જીસકા સખ્ત અફસોસ હે. **આપ** રમઝાન શરીફકે વિદાઅપર લિખતેહે કે:—

૧

અલવિદા હોકે ચલા આજ યે માહે રમઝા
ચશ્મસે ચશ્મએ જુ સેલ કે હોતેહેં રવા

ગમ દેખ ઝર્દ બગાગ ચાકહે ખાતિર હયરાં
ત્યયરે કહબી કાલિબમે હુવાહે પરરા
સાગીર ચશ્મ હે ઔર અશ્ક મએ ગુલગુ હે
મગઝભી મિસ્લે સુરાહીક ભરા પુરખુ હે

આજ સબ ગુલને કિયા ચાક ગરેબા અપના
બુલબુલે મેહતીહે કયા તાલાહે લિરમા અપના
મહે રમઝાન થા દિન તીસકા મેહમા અપના
કર ગયા હમકો વો ફુરકતમે પશેમા અપના
આહ યે ગુલરાને હસ્તી મે ખીઝા આતી હે
મોસમે લાલઓ ગુલ મુફ્ત ચલી જાતી હે

કબ હમે ઝીસ્તકી ઉમ્મીદ હે આઇન્દા સાલ
તાકે હમ દેખે જો પરમાલ તુમારા ઇજિમાલ
શાયદ હમ ખાકમે હો જાયગે જબતક પામાલ
યાદ અફતારકી ભુલે ન કભી કીલઓ કાલ
ગર કબર બીગભી હોગે તો તડપતે હોગે
હિજર સે તેરે દીલો સીના ધડકતે હોગે

તીસહી દીનમે ચલે જગસે તુમ અય;માહે સીયામ
દાગ ફુરકતકા રખા દિલપે મુસલમા કે મુદામ
હે તેરે હિજરમે બેતાબ સુબ્હોમે તા શામ
વિર્દ હે યેહી ઝબાપે કે તુ અય માહે કિરામ
બાઝ પરસાલ જલ્દા બીઝ કદમ રજ હોના
હમ ગુનેહગારોમે તુમ માઅરેફતે ગજ હોના

સબ્રભી દિલસે ઉઠા અબ ન શિકેબાઇ હે
હમ ગુનેહગારોપે યે કયમી બલા આઇ હે

આસ્તાને પે તેરે સરકો ન ૪રસાઇ હે
કયા મુસીબતકી સમા તુને યે દિખલાઇ હે
અબતો યે ઉકદએ મુશકિલ કો તુ આસા કરદે
દિલકો ઇરફા કે ખઝાયનસે હમારા ભરદે

આજ મસજીદ મે તરાવીહ ભી હો ગઇ હે ખતમ
સબ મુસલ્લીભી તેરે હિજરસે હોકે બાહમ
આખે રો રો કે બનાતે હે મિસાલે શબનમ
દિલે બેતાબ મે પોશીદા લગે ગમકે ઝખમ
સીના મજરૂહ કા અબ મરહમે રમઝા તુ હે
સાહેબે એહયે રિયાઝતકાભી ઇમા તુ હે

હર તરફસે યેહી આવાઝ હે રમઝાન ચલા
મિલ્લતે દીન મોહમ્મદ કા નિગેહબાન ચલા
મેહફિલે દીન કા દુનિયાસે શબિસ્તાન ચલા
રોશની તીરા હુઇ યે મહે તાબાન ચલા
શમાએ કન્દીલ કો સબ મિલ કે બુઝાતે જાતે
ઉદકો તરહા જીગર અપના જલાતે જાતે

આજ સબ ફર્શ હર્મીગન ઉઠાને કો લગે
લેકે મસજીદ સે ઘર અપને લેજાને કો લગે
ગમમે રમઝાનકે આસુભી બહાને કો લગે
શમએ સા સીનએ પુર દર્દ જલાને કો લગે
મિસ્લે સીમાબ કે તડપે હે ઝમીં કે ઉપર
ખુન હોતાહે યે દિલ તુઝસે નગીં કે ઉપર

સબ હર ચીઝકા ગેહના થા યે રમઝાકે સબબ
રોઝ અયસા જો મિલાવેગા ખુના હમકો કબ

ગો ગમ આજમે આખિર જો તરાવીહકી શબ
અલવિદા ખ્વાનીમે ખોવેહે મુસલમાનોને જબ
આજકી શબ હૈ જો ચાહો ઓ હાફાજત કરલો
દિલ મે અપનોકી તુમ ઇરફાકે ખઝાયન ભરલે.

અબતો રમઝાન કી રૂખસત કી બી તૈયારી હે
મોમેનો કો તો અજબ તરહેકી ગમખ્વારી હે
આશકોંપે કુચપે કલ ઇનકી તો અસ્વારી હે
પર સિવા તેરે હમારા ન કોઇ બારી હે

હુમ પે અય ખાલિકે રઝઝાક યે કયા કરતા હે
મોમેનોં સે મહે રમઝા કો જુદા કરતા હે

ખ્વાબે ગફલતમે યહા તક હે તુ સોયા ગાફસી
મહે રમઝાન કો દિન નીમમે ખોયા ગાફસી
તુખ્મ નેકી કા ન ફિર કિસ્તમે બોયા ગાફસી
બેહેરે અફકારમે ઇસ દિનકો ડુબોયા ગાફસી
મીસ્લ, દરિયા કે યે દિલ જોશો ખરોશા હોગા,
કીસ્તીએ ચસ્મ કો ફિર નુકસ તુરા હોગા

૨

કોઇતો મિસ્લે બુલબુલે શયદા રજો અલમસે નાલા હે
કોઇકા મિસ્લે ગુલ યે અલમસે ખાક જીગર ઓર દાગ હે
ચસ્મ કિસીકી ગમસેહે પુર ગમ નરગિસસા કોઇ હયરા હે
ઓર કોઇ સુમ્બુલકી રવિશ ઇસ ગમસે હાલ પરેશા હે

સરસરે ગમ આઇહે ચમનમે ગુલશને હસ્તી વીરા હે
કુચપે અબ તૈયાર અઝીઝો કલકો યે માહે રમઝા હે

કોઇતો મિસ્રે સરવ ખડા ઇમ ગમસે યકેપા શસદર હે
દાગે અલમ લાલાકી તરાહ હર યહે બશરકે દિલપર હે
પુસ્તે ખમીદા હો ગયા ગમસે કોઇ તો કદદે સનોબર હે
આખ ઉઠાકે દેખો જીધરકો તખતએ ગુલ ખાકસ્તર હે

હાય ખિઝાકા દોર હુવા ઔર વેહશતકા એક સામા હે
કુચ પે અબ તૈયાર અઝીઝો કલકો યે માહે રમઝા હે

શોર ઉઠા હે અયસા જહામે માહે સિયામ અબ જાતે હે
કન્દો શકર ફાલુદેકે બદલે લખ્તે જીગર કો ખાતે હે
શરબતે ગમ અબ પીને લગે ઓર ચશ્મોમે અશ્ક બહાતે હે
રન્જે અલમસે રો રો કે યે શેર ઝબા પર લાતે હે

તીસરી દિનકા અય યારો યે માહે મુબારક મેહમા હે
કુચ પે અબ તૈયાર અઝીઝો કલકો યે માહે રમઝા હે

શોર ઉઠા હે અયસા જહા મે આજ મહે રમઝાન ચલા
ચરચા હે યે ખુરદો કલા મે આજ મહે રમઝાન ચલા
ધુમ મચી હે કોનો મકા મે આજ મહે રમઝાન ચલા
કયસે લિખુ યે ગમકા બયા મે આજ મહે રમઝાન ચલા

તીસરી દિનકા અય યારો યે માહે મુબારક મેહમા હે
કુચપે અબ તૈયાર અઝીઝો કલકો યે માહે રમઝા હે

જાતે હે મિસ્રે બાદે બહારી આજ મહે રમઝા ગવસી
કુચકી અબ કરતે હે તૈયારી આજ મહે રમઝા ગવસી
કરને લગે તૈયાર સવારી આજ મહે રમઝા ગવસી
દેકે ચલે હે ગિરયઓ ઝારી આજ મહે રમઝા ગવસી

આજ મસાજીદ મે અય યારો ખતમ હુવા અબ કુરઆ હે
કુચપે અબ તૈયાર અઝીઝો કલકો યે માહે રમઝા હે

# નિઝામીયા બુક ડેપોમાં મળતા ગુજરાતી પુસ્તકોનું ટુંક લીષ્ટ.

| | |
|---|---|
| "જંગે ત્રીપોલી" ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪ દરેક ભાગની કીમત | ૦–૧૨–૦ |
| અણધારી આફત | ૦—૮–૦ |
| વફાદાર સુફીઆ | ૦—૮–૦ |
| અમારા રસુલને તેમના સદગુણો | ૦—૦–૬ |
| અમારા નબી અને તેમના બોધ વચન | ૦—૮–૦ |
| મુસલિમ સદ વર્તન ભાગ ૧–૨–૩ દરેકના | ૦—૨–૦ |
| શેખ સનોસી ભા ૧–૨ | ૦–૧૦–૦ |
| ખોજા કોમની તવારીખ | ૨–૮–૦ |
| તઝકિરએ મોહરરમ | ૦—૧–૦ |
| ઇસલામી નીતી શાસ્ત્ર | ૦—૧–૦ |
| સ્વતત્રતા | ૦–૧૨–૦ |
| ઇસલામી સીતારો | ૦—૮–૦ |
| બહારે રમઝાન | ૦—૨–૦ |
| ખોજા કોમ અને સુધારા | ૦—૨–૦ |
| દરૂ કોમના અકાયદ | ૦—[illegible] |
| ઇલાઝે ઝુલમ | ૦—૧–૦ |
| ઇસલામની પહેલી કીતાબ | ૦—૨–૦ |
| આબા જહાગીરશાનો રીસાલો | ૦—૪–૦ |
| ઇસલામની ચડતી પડતી અથવા મુસદ્દસે હાલી | ૦–૧૨–૦ |

| | |
|---|---|
| નિઝામી વાર્તાઓ | ૦–૧૦ |
| ફિરદોસ બરી | ૧—૮ |
| સલીમ અને મેહરુન્નીસા | ૦—૬ |
| હઝરત મોહમદ મલ૦ | ૦—[illegible] |
| કરમાલીનુ કીસમત | ૧—[illegible] |
| જહાકદર | ૦— |
| સર સઇયદ એહમદ | ૦—૬ |
| ઇસલામી દફો | ૦—૨–૦ |
| હસન બિન સબાહ | ૦–૧૦–૦ |
| મુસલમાન અમલથી હીદમા કરેલા સુધારા | ૦—૨–૦ |
| આલમગીર | ૦—૮–૦ |
| કુવ્વતે ઝુલફિકાર | ૦—૪–૦ |
| ઇસલામના મોતી | ૦—૮–૦ |
| અલ્લાની ઓળખણ | ૦—૨–૦ |
| ઉમ્મતનો વિલાપ | ૦—૨–૦ |
| મહોરમની ખુબીઓ | ૦—૬–૦ |
| ઇબરત અફઝા | ૦—૮–૦ |
| મુલાકાતે ઇસ્તમબોલ | ૦—૪–૦ |
| ઇલાજેહિર્સ | ૦—૧–૦ |
| તવહીદ અને ઇસલામના અર્થ | ૦–૨–૦ |
| રસુલ અરબી | ૧—૪–૦ |
| ઇશના અશરી મઝહબની ખુબીઓ | ૧–૦–૦ |
| ઇસલામીઓનો દીદને ઠપકો | ૦–૪–૦ |

**નિઝામીયા બુક ડેપો.**

પાંચપટી—અમદાવાદ.